

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2019 - 2020**

**Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă**

Test 19

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

SUBIECTUL I

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

Kirándulást tettünk az aggteleki barlangba egy-két fiatalabb tanárral. Még most is emlékszem azokra a csodadolgokra, amiket ott láttam, a hatalmas oldalszalonnákra, mik a csepegő kőből képződnek, a mennyországra, a tizenkét apostolra, a Mátyás király ásójára s több efféle dologra. No, de ez nem tartozik ide, leírták már azokat mások sokkal jobban, és csak arra akarok szorítkozni, hogy Szeremley Károly tanárunk mindössze két tárgynál tett megjegyzést.

A tanár úr különös kedvencem volt, a mai napság is tisztelettel gondolok finom szellemére, szikrázó ötleteire, kedves, szeretetreméltó modorára és kivált azon eredetiséggel párosult gyakorlati magyarázatokra, melyekhez foghatókat egyetlen tanférfiúnál sem tapasztaltam.

Bámulatos tapintattal tudott hozzásimulni tanítványai értelmi tehetségéhez. [...]

Másik megjegyzése a Mátyás király ásójára vonatkozott.

Lássák, soha még király kezében nem volt tisztességesebb fegyver. Pedig ez nem is egészen mese. Midőn Mátyás király Gömörben járt, egy ilyen szerszámot csakugyan kivett a szőlőmunkás kezéből s versenyt kapált az izzadó földnépével.

És azután elmondta szögrül-végről az egész krónikát és hozzátette:

– Mához egy hétre erről a témáról készítsenek irodalmi dolgozatot. Mindnyájan erről. Majd akkor legjobban kitűnik: ki a legény az előadás és leírás művészetében.

Sokan megszeppentünk erre a szóra; még csak a harmadik osztályba jártunk, s még akkor nem volt szokásban innen pályázni a Teleky-díjra. Az »irodalmi« szó olyan magaslat volt előttünk, amire még gondolni is elsápadva mertünk. Hogyan hozzunk mi mához egy hétre irodalmi dolgozatot?

Én részemről még egy becsületes levelet sem tudtam ekkor megírni haza, a helyesírásról pedig körülbelül annyi fogalmam sem volt, mint most akármelyik elsőévesnek. Nagy trémák közt s dolgozat nélkül talált tehát a hetedik nap reggele.*

Mély sóhajjal keltem fel ágyamból. A nap besütött az ablakon mint egyébkor. Dobos bácsi (a házigazdám) éppen »fölstökömölt«, mint egyébkor, engem is ott várt már a tányéron a paprikás szalonna és a fehér cipó, mint egyébkor. Semmi, de semmi sem változott.

Oh, de én éreztem, hogy egészen másképp forog a világ. Istenem, istenem, hogy fog ez a nap végződni?

Gépiesen öltöztem fel s nyúltam a könyveim után, melyek egy vakablakban heverték a Dobos bácsi pálinkás butykosa mellett. Mind a ketten egy helyen tartottuk a szellemi táplálékunkat. Csakhogy ő jobban szerette s gyakrabban előkereste a magáét.

Az elkeseredés sötétre festé arcomat, vad tekintetet vetettem a falatozó Dobos bácsira, a szalonnámra, majd a könyvekre, melyeket rendetlenül összevissza fordítgatva, mint a Csáky szalmáját, csaptam a hónom alá.

És íme, elborult tekintetem egyszerre fennakad egy tündérsoron, mely lázas ámulatba ejtett, mely megsibbasztott, mely mint az Ezeregyéjszaka bűvös regéiben szokás, titkos vágyam teljesülése volt.

Az egyik felnyílt füzetben (az ördög a megmondhatója, honnan kerülhetett ide a tankönyveim közé!) egy cikk a következő címet viselte: »Mátyás király Gömörben.«

Mohón futottam át. Éppen a nekünk feladott tárgy volt, de milyen pompásan kidolgozva!

Csak kevés ideig haboztam.

Hiszen egyenesen az isten ujjszatása volt. Ő hajította le az égből a kész dolgot, megszánya szorult helyzetemet. Bolond volnék, ha oly kapóra jött s mégsem anektálnám** magamhoz.

(Mikszáth Kálmán: *Hogy lettem én író?* Részlet)

*tréma: izgalom, félelem, remegés

**anektálás: hozzácsatolás, bekebelezés

1. Milyen elbeszélői nézőpont érvényesül a fenti részletben? Bizonyítsd ezt két szövegbeli idézettel! 5 pont
2. Hogyan gondolkodik Szeremley tanár úrról a kisdíák? Mutasd be a tanár és a diák közti viszonyt a részlet alapján! 5 pont
3. Miért okozott problémát a dolgozat megírása a diák számára? 5 pont
4. Alkoss mondatot a *falatozó* szóval úgy, hogy egyszer főnév, majd melléknévi igenév legyen! 4 pont
5. Állapítsd meg a következő szavak szófaját!
hatalmas, tizenkét, leírták, most, szorítkozni, elsápadva 6 pont
6. Alkoss öt összetett szót a *király* szóval! 5 pont
7. Írd meg 10–15 mondatban a kisdíák elképzelt monológját, miután kezébe kerül a kész dolgozat! 15 pont

SUBIECTUL al II-lea

45 puncte

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszolj a hozzá kapcsolódó kérdésekre oldd meg a feladatokat!

Aggteleki Cseppkőbarlang

Az Aggteleki-cseppkőbarlang 1995 óta a Világörökség része. Az Aggteleki-karszt leghíresebb látványossága az Aggtelek és Jósvalfő alatt húzódó Baradla-barlang.

Az aggteleki világörökségi terület legjelentősebb barlangja a 26 kilométer összhosszúságú Baradla–Domica-barlangrendszer, a mérsékelt égöv leghosszabb cseppkődíszes, aktív patakos barlangja, melyet először egy 1549-ben Baselben Georg Wernher által megjelentetett írás említ. A Baradla név feltehetően szláv eredetű, és a sziklaszirtet jelentő (bradlo) szóból származik. Járatainak eddig feltérképezett hosszúsága „csak” 26 km - a barlangok hivatalos hosszúsági ranglistáján több barlang is megelőzi -, de üregméretei és páratlan gazdagságú színes cseppkővilága alapján mégis a Föld egyik legnevezetesebb barlangjának számít.

Számos sziklacsarnok mennyezetmagassága az 50 m-t is megközelíti, több olyan terme van, amelyek 200 m-nél hosszabbak. Nagy templomokat és tomyokat, 15-18 emeletes lakóháztömböket lehetne boltozata alatt elrejteni. A legnagyobb légtartalmú baradlai termék közül érdemes kiemelni a 800 ezer köbméteres Libanon-csarnokot és a kb. 440 ezer köbméteres jósvalfői Óriások termét. Az előbbiben egyidejűleg kb. 60 ezer, az utóbbiban pedig kb. 56 ezer ember részére lehetne kényelmes ülőhelyeket kiképezni. Az Óriások-termének a körbesétálása még megállások nélkül is negyedórát vesz igénybe. Annyi vörös színű, rózsaszín és narancssárga kristályos cseppkőképződmény pedig, mint amennyi a Baradlában látható, egyetlen más barlangban sem ismert.

Változatosság jellemzi a barlangok ásványkitöltését is, és biológiai, geológiai, őslénytani és régészeti értéke sem elhanyagolható. A felszín alatti világ közel 500 barlanglakó és barlangkedvelő állatfaj számára nyújt életteret.

A Baradla Európa egyik leggazdagabb barlangi lelőhelye az újkőkori és a késő bronzkori leleteknek.

(<https://www.hetedhetorszag.hu/magyarorszag/aggteleki-cseppkobarlang>)

1. Mit nevez a szöveg az Aggteleki-karszt leghíresebb látványosságának? 5 pont
2. Mit tudunk meg a szöveg alapján a Baradla-Domica-barlangrendszeréről? 5 pont
3. Miért nevezhetjük a Baradla-barlangot a Föld egyik legnevezetesebb barlangjának? 5 pont
4. Mi jellemzi a szöveg alapján
 - a. a Libanon-csarnokot
 - b. az Óriások termét? 4 pont
5. Milyen eredetű a Baradla név? Írd ki a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
 - a. román
 - b. török
 - c. szlovák
 - d. szláv 5 pont
6. Milyen épületeket tudnál elhelyezni a barlangrendszer egy-egy sziklacsarnokában? 5 pont
7. Egészítsd ki a szöveg alapján!
 - a. sziklaszirtet jelentő szó.....
 - b. sziklacsarnok mennyezetmagassága megközelíti.....
 - c. több olyan terme van.....
 - d. változatosság jellemzi.....
 - e. nem elhanyagolható..... 5 pont
8. Mely korokból származó leleteket találhatnának a régészek a Baradla-barlangban? 6 pont
9. Szívesen részt vennél egy kiránduláson a Baradla-barlangba? Indokold válaszodat a szövegből vett információk alapján! 5 pont